

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
 EDVARD SÁNDORFI.

Majiteľ a vydavateľ :
 JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körút 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Dudky.

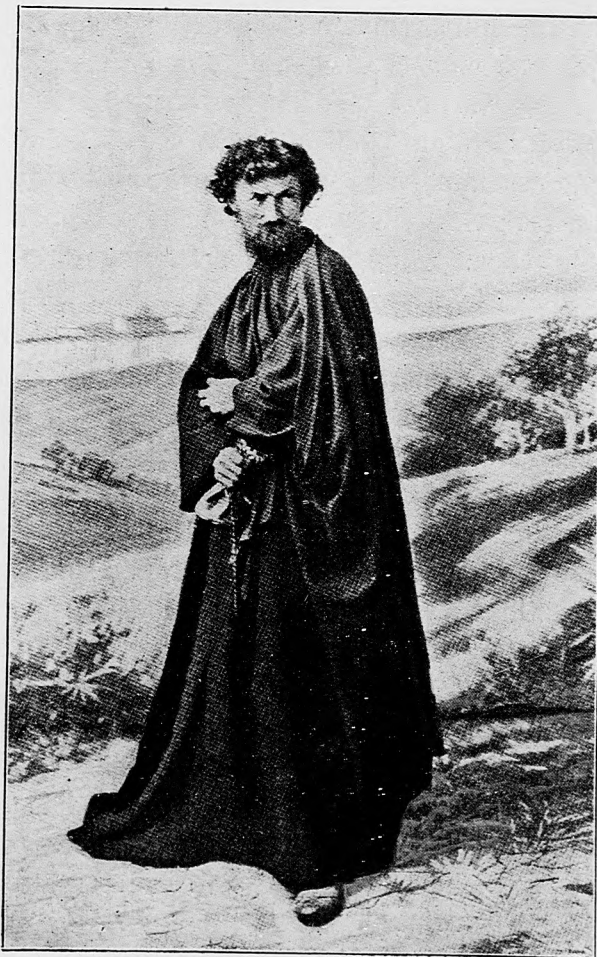
Ctení čitatelia naši hádam sa aj pozastavia na tom, že naprad o samých vtákoch píšeme; raz o kuvíkoch, teraz zase o dudkoch. Nuž ale my nemôžeme zato; keď je len tých čudných vtáčkov u nás priveľa.

V minulom čísle spomenuli sme niektorých kat. farárov liberálnych. Podali sme týmto pánom

tiež tú otázku, že ako mohli v mene cirkve sv. civilný sobáš úradne zatracovať z kancla a teraz predsa idú ten istí nimi zatracovaný civilný sobáš v rade židoliberálov ratovať. Teda ináč hovoria pred oltárom oblečení súc v rúchu obradnom, a ináč robia, keď sú len v pantallonách v spoločnosti liberálnych kuvíkov. Tu sa oni prepotvoría na dudky a špinia s veľikou zručnosťou do vlastných hniezd, na svoju cirkev rímsko-katolíckú.

Peter Apoštol v hre o umučení Krista Pána.

Judáš v hre o umučení Krista Pána.

Nuž ale čo-že máme nato hovoriť? Na takých ľuďoch, ktorí raz tak hovoria, a po druhýraz celkom oprotivno robia, nuž na takých hovorí sa, že si robia z úst odpytujem *rypák*. A keď si niektorí pán s takým rypákom chce pýšiť, nuž nech si len pýši: my mu to veru závideť nebudeme. Ani by sme nemali tej najmenej príčiny postarať sa do veci liberálnych dudkov, keby len o tom bola reč, že si z huby robia — povedzme teda že ten — *rypák*.

Lež tu padá ešte niečo na váhu a nad tým oči jednoducho zažmuríť nemôžeme; ba myslíme si, že aj pánom dudkom ostane v hrdle každá výhovorka jejich, keď ich na túto vážnu vec upozorníme.

Teda prosíme ponížene s dovolením pánov liberálnych farárov — toto by sme mali ešte v pamäť im uvádzať: Keď hodnostári uhorských pútnikov šli na výsluch a poklonu ku sv. Otcovi, bol medzi nimi aj gr. *Ferdinand Zichy*. Sv. Otec objal staručkého grófa a pochválil ho a požehnal za jeho vytrvanlivé bojovanie za práva cirkvi katolíckej. A poslal svoje apoštolské požehnanie všetkým spolubojovníkom šlachetného grófa, ktorí za vydobitie práv cirkvi katolíckej bojujú. — Nuž už človek by si myslel, že každý poriadny kresťan-katolík, zvlášte ale katolícky kňaz všetkým činom usilovať sa bude so svojej strany, aby hodným sa stal tak zvláštneho a veľavážneho požehnanie svätého Otca. A čo robia liberálni farári? Oni tým apoštolským požehnaním pohrdajú a tak pohrdajú aj presvätou osobou svojho najvyššieho Arcipastiera, Náместníka to samého Boha Krista! Áno, pohrdajú ním, lebo keby nepohrdali, nuž neišli by medzi protivníkov viery Kristovej a nepozbavovali by sa dobrovolne toho apoštolského požehnanie, ktoré sv. Otec len našej kresťanskej stránke poslal a na žiaden pád protikresťanskej, židovsko-liberálnej. A táto okolnosť dodá prevelikej vážnosti činu liberálno-farárskym dudkom. Lebo akokoľvek by človek aj chcel vysvetlovať sebe túto hanbu a potupu sv. Otcovi preukázanú, predsa nijako pochopiť nemôže, kam sme zašli s našou katolíckou vierou, keď istí páni viac sa boja apoštolského požehnanie, nežli čert (nech sa prepadne aj s jeho otrokmi, ale čím skorej) svätenej vody?!

— Ale nechajme naježených dudkov v pokoji. Nech oni aj naďalej zarážajú svojim roztomilým

dudkovým zápachom v spoločnosti kadeakých krivonosích kuvíkov. Keď je im milšia cesnakovina, nežli požehnanie sv. Otca, nuž nech sa v tej cesnakovine bárs aj udusia.

Lenže okrem naježených dudkov máme aj niektorých naježených, t. j. takých, ktorým liberálny chochol ešte nenariastol síce, ale preto už svojským dudkovým zápachom tiež začínajú zarážať. Toto sú ešte len holomky, t. j. neoperené dudky. Veľká hlava, málo rozumu; priestranné pisky, a ešte priestrannejšie hladné hrdlo a základ všetkého: rozpasené, voľné bruško. Tieto dudky neidú síce medzi židoliberalov jašiť sa a krákoríť; neidú požehnaním svätého Otca pohrdáť, neidú sebe z huby rypák robiť, ale preto už tiež dudkové pisky otvárajú a hrdielko a hladné bruško sa im príliš znepokojuje.

Nuž potom v tom bruškovom nepokoji takto sebe začnú hrkútať: Ľudová strana? hm, ľudová strana! Veď je to ono všetko pekné a dobré s tou ľudovou stranou, len keď sa pri tej strane človeku nič neuchádza. Keď chceš byť jak patrí ľudák, nuž abys ustavične pozoroval na slúžnovské, notárske, rychtárske a všeliaké iné prechmaty, a to je spojené so samým hnevom, a ustavičnými mrzutostami, a ešte si k tomu aj budúcnosť snáď pokaziš. Ale — tak hrkútajú ďalej — človek by aj to všetko podstúpil, keby to bolo tak zle s nami ako pod Bánffyho bolo; — teraz však je to ináč. Ten Széll len predsa nenie taký ako bol Bánffy; aj Apponyiho ľudia sú nie takí liberáli — a vôbec pod Széllom je tá liberálna strana miernejšia. Nuž veru-veru treba radšie upevniť Széllov ministerský stolec, nežli mu ho ustavične klátiť, bo keby tak Széll prepadne, zase môžeme dostať voľákeho divoča.

Hrdinovia takto sebe hrkútajúci posielajú svoje lepšie presvedčenie lenošť do chládku ku liberálnym hrncom. Nie sú síce bojovní liberáli, ale ani za kresťanskú stránku nepreložia križom slamy. S takými pokojamilovnými lenochmi je ťažko múdre slovo prehovoriť; lebo komu sa rozmýšľať ťaží, tým viac sa mu bude ťažiť do bohumilej práce za Krista a za ľud jeho. My len teda k vôli ľudu odpovieme na takéto hrkútanie nasledovne:

Že Széll nenie taký divoch ako bol Bánffy, to je pravda. Keby však pán Széll aj chcel byť takým divochom, nesmie byť. Prečo nesmie byť?

Preto, lebo je to vôľa Jeho Jasnosti pána Kráľa, aby nebol taký. Jeho Jasnosť od vysokopostavených vojenských hodnostárov, ktorí tu boli z Rakúska pri voľbách, dozvedel sa o všetkom, čo sa tu s voličmi robilo. Preto, ačkoľvek Bánffy bol u kráľa veľmi vo veľikej milosti, predseda musel pred tie voľby zlopovestné prepadnúť, a Széll musel zaviazat sa, že sa také voľby prevádzat neopováži. Széll je teda prinútený miernejším byť, lebo ináč hnev Jeho Jasnosti by ho zo stolca ministerského zmietol. Že ale aj pán Széll vďačne zabúda na všetky sľuby svoje, toho dôkazom bola voľba v Tapolczi, kde sa práve všetko tak robilo, ako pod Bánffym.

Ale — hrkútajú niektorí ďalej — veď predseda pod Széllom je vláda akási kresťanskejšia; zdá sa, že aj židom sa tak nekorí a vôbec prejavuje mnohú ochotnosť poslúžiť aj kresťanským pohybom. — Odpovieme: Ak by to všetko bolo pravda čo si vy tu hrkútate, nuž to by bolo z ľudovou stranou dobre! Ba čo by aj žiadnej ochotnosti a priazne so strany vládnej oproti nám nebolo, len keby aspoň skutočne obchodili s nami dľa zákona, práva a pravdy! Ale z tej dobroty liberálnej ľudová strana ešte nič neokúsila. A jestli kedy-tedy prestala terajšia vláda staré donebavolajúce krivdy páchať na nás, stalo sa to len tam, kde bolo treba našich slabých súkeníkov trochu obmäkčiť a obrobiť. Hladký spôsob a krotké reči liberálov byly len k tomu, aby takto v diekach poschovávané dudky mohli na liberálne rebriky povyvolať.

Medzitým my vďačne dopustíme pánom dudkom, že táto vláda predseda je nie tak zverského, krvožižnivého rázu, ako bola Bánffyho vláda. Ale my sa pýtame: či si vy myslíte, že liberáli hádam sami od seba skrotli? Či veríte že tolká neohrozenosť prenasledovaných ubohých ľudákov nedadala opatrnosti pánom liberálom? Ba veru len tu je pes zakopaný: keď raz liberáli vidia, že pohanskými naukami a násilienstvom ľud od seba vonkoncom odstrašili, nuž idú tí páni na iné struny hrať. Ukazujú miernosť, ba aj kresťanskosť, aby ste im len na lep sadli. Nasľubujú vám čo len chcete: školy, cesty, mosty železné i drevené; ba zaslúbia vám keď sa vám páči trebars i do neba vedúce mosty so samého zlata.

Nuž a my keď sme takto liberálov naučili mōresu, keď s toľkými fažkými zápami konečne

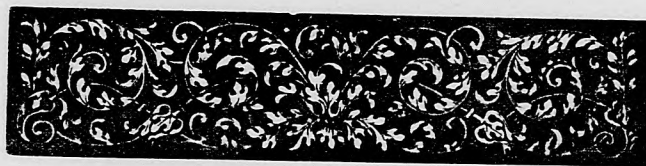
vydobilî sme si kolko-toľko uznánia, mali by sme teraz zložiť zbraň?

Mali by sme ísť darebáciť ako tí nešlachetní vojaci, ktorým sa nechce bojovať, lež radšie sami seba pokaličia, aby mohli v nemocnici vyžierať to, čo im statoční kamaráti v tvrdých bojoch vydobijú? Mali by sme nechať porazeného nepriateľa liberála aby sa vylízal z rán, preto že teraz pred nohami nám stoná?

Ho-ho hó! to by ste veru pekne pochodili! Ej, však by sa Vám potom tí liberáli ešte ináč odplácali, len keby sa mohli zotaviť!

Nuž len nepopustíť! My sme sa natrápili dosť, teraz nech sa páni liberáli zvinajú od vnútrajších krčov.

Edvard Sándorfi.

POLITICKÉ CHÝRY.

L'udové shromaždenie. Minulú nedeľu mali sme ľudové shromaždenia v zaladskej stolici dvoje a v Sedmohradsku tiež dvoje.

Zaladčania veľmi namrzení sú, že pri voľbe v Tapolczi hrali si na istotu a následkom zlahšenia vecí prepadli s ľudovým kandidátom. Teraz by už chceli v každej obci ľudové shromaždenie. Menovite ale okres dolnolendvanský je veľmi nespokojný, lebo sa hanbí za svojho židovského ablegáta Paluša Mandela.

V tomto okrese bolo teraz shromaždenie v obci *Lenti*.

Predsedať gr. Ján *Zichy*. Ludstva, kňazov a pánov dostavilo sa až na podiv mnoho. Pravda, týchto všetkých spojil dovedna ten odpor, ktorý cítia oproti pyšnému židovi Mandlovi. Bolo to aj badať pri prednáškach rečníkov. Rečnili okrem predsedy vyslanec Fr. *Buzáth* a dr. *Ernszt*. Nuž takýmto schopným rečníkom nebolo treba narádzať, že o čom majú mlúviť. Kedy-tedy tak po priateľský pohľadili oni pána žida, a to pôsobilo znamenite na poslucháčstvo. Hneď ostávali všetci ako keby im bol papriky do očí nasipal. Aj sa smiali, aj hrešili od zlosti: no bolo poznať že žid je len žid čo by aký bohatý bol a dôvery u ľudu nezíska seba, čo by sa aj na hlavu postavil. Chvála Bohu, v tomto okrese stojíme si teda dobre. Aj tak patrí! Ešte len to by bolo treba, aby sa jeden žid vystatoval, že kúpil si za peniaze hlúpých gojimov!

Ako sa shromaždenie skončilo, hneď posadali na vozy nielen rečníci ale aj páni temer všetci a šli druhé shromaždenie držať do *Paky*.

Tu už mnoho tisíc ľudu čakalo na rečníkov, a keď videli taký dlhočizný rad vozov, nebolo radosti konca ani

kraja. Tu už bol prítomný aj vyslanec náš Jozef *Farkaš*, ktorý potom držal tiež reč. Páka totiž patrí do jeho okresu. Obecenstvo bolo tu tuším ešte ohnivejšie. Všetko až tak rástlo od nadšenia. No dožili sme sa tu iste zriadkavého zdaru. A tak to pôjde aj po druhých obciach zaledských. Čo boli prítomní so susedných krajov, šli jedni za druhými prosiť našich rečníkov o vydržavania ďalších shromáždení aj v jejich obciach. A to hľa je pre nás dobrý znak. Liberáli sa nie nadarmo strachujú. No bársby sa chceli od toho strachu všetci postratiť, aby si už ten ubohý ľud raz oddychnúť mohol pod kresťanskou vládou.

Prípravy k voľbám. Otázku volieb zase živo pretriasajú. Že kedy budú voľby, o tom ministerpredseda mlčí, a to práve zvedavosť stupňuje; ale ako ich chce previesť, o tom mal sa vysloviť celkom dôverne takto: «Sú to hlupáci, čo pochybujú o mojom liberalisme; veď antiliberálne držanie protivilo by sa pomeru, v akom stál som k zakladateľovi moderného uhorského liberalizmu, Francovi Deákovi. Rozumie sa samo sebou že ja reakcii cesty otvárať nebudem, ale tí, čo si myslia, že ja budem každého podporovať, ktorý len na mňa počíta a sám nepracuje na tom, aby liberalizmu k víťazstvu dopomohol, tí sa ovšem vo mne sklamú». Toto osvedčenie Széllovo ide teraz z úst do úst a liberálne vyslanecké kruhy vysvetľujú ho rozmanitým spôsobom. A všetky strany pripravujú sa k voľbám. Na volebné bojište vystúpi aj jedna nová strana, takzvaná demokratická pod vodcovstvom peštianskeho advokáta dr. Vázsonyiho; či dostane sa na snem, čo i len s jedným zástupcom, to je ovšem iná otázka.

Soštatnenie obecných a okresných lekárov. V ministerstve vnútra vypracovali návrh zákona na soštatnenie obecných a okresných lekárov. Teraz poslali ho na mienku krajinskej zdravotnej rade. Návrh je doplnujúcou čiastkou obecnej samosprávy.

Vojna v Číne. Nemecká vláda žiadala, aby sa náčelníci povstalcov čínskych vydali pred jej vojenský súd, ktorý by ich všetkých na smrť odsúdil.

Amerika ale stojí za to, že právo trestať čínskych povstalcov prináleží jedine čínskej vláde. V Rusku sú toho presvedčenia, že žiadosť nemeckej vlády iba zväčšuje zmatok, a že s návrhom Ameriky iba ten nesúhlasí, koho sobecké ciele vedú vo vojne. «Times» dozvedajú sa Shangaiu, že strana mandžuov vždy hrozivejšie vystupuje. — Li-Hung-Čang odišiel z Tienczinu do Pekingu v sprievode ruského a japonského vojska; on dostal vraj od cisárskej vlády tajné rozkazy, aby sobral vojska, čo možno, a aby hlavné mesto späť dobyl, no že to neurobí, lebo sám uznáva, že to nesrovnáva sa s jeho postavením, ako prostredkovateľa mieru.

Najnovší dôkaz zloby žido-zednárskej proti sv. cirkvi katolíckej.

Že žido-zednárstvo na potupu, na zkažu, záhubu, na zničenie sv. cirkve Kristovej všetko možné podniká, to je vec tak známa, že o tom už i vrabci na strechách čvirikajú. Táto prekliatá sberba podala i nedávno nový dôkaz svojej peknej zloby proti cirkvi Kristovej.

Terajšia najvyššia hlava všetkých sveta zednárov židáčisko Ernesto Náthan, červený pápež, námestník satanášov, aby cirkev katolícku, jej terajšie jubilárne slávnosti smiešnymi učinil, túže sv. cirkev a pápeža potupil:

vydal encykliku a upravil ju ku všetkým talianskym žido-zednárom. V tejto encyklike — obežníku — ich vyzíva, aby všetci bratia žido-zednári dňa 20. septembra na pamiatku dobytia Ríma a sjednotenia Talie učinili púť ku štyrom basilikám rímskym a síce: a) do Pantheonu (hrob Viktora Emanuela, bývalého korunovaného žido-zednára). b) Ku Janikulu, (pomník to arcizednára, revolucionára Garibaldiho). c) Ku Porta Pia (tou bránou dobytelia r. 1870. do Ríma vošli). A d) na Kapitól (kde víťazné znamenia talianskej revolúcie sú uschované). — Jasnejšieho dôkazu žido-zednárskej zloby na potupu sv. cirkvi a pápežstvu ani podano byť nemohlo.

Či ten námestník satanášov, červený pápež židáčisko Ernesto Náthan i ostatným sveta žido-zednárom a tak i našim maďarským zednárom podobnej osnovy encykliku rozposlal, o tom kronika mlčí. Pravde však podobné jest, že áno. Bezpochyby, že v ten deň 20. septembra i z iných strán sveta a teď i z nášho sožidovstela, sozedenárstela orságu na tej žido-zednárskej púti, ku tým štyrom žido-zednárskeým basilikám účasť brali a jak sa to samosebou rozumie, tam potom po ukončenej púti i svojemu červenému pápežovi, námestníkovi satanášovmu, židáčiskovi Ernestovi Náthan, jakožto svojej najvyššej hlave homagiálnu poklonu učinili a od neho inštrukciu prijali, čo všetko a jako i na ďalej majú podnikat, činiť na potupu, na zkažu, záhubu a zničenia tej im tak hrozne nenávidenej sv. cirkve katolíckej. Maďarskí žido-zednári tie satanské inštrukcie námestníka satanášovho, liberálnotatárskej vláde sdedia, táto však ich liberálnotatárskemu parlamentu ku schváleniu, odobreniu a potvrdeniu predloží, a tento ponížený a poslušný pacholok, otrok židovský ich schváli, odobrí, potvrdí a katolícky ľud sa proti neozve.

Takí sú tu v tomto terajšom našom sožidovstelom, sozedenárstelom orságu mnohí katolíci, ktorým milejšia je cirkev satanášova, nežli svätá cirkev Kristova, milejší satanáš, nežli Pán Ježiš Kristus. «Vošiel i do nich, jako nekedy do Judáša diabol», bo ináčej by nebolo možno, aby so žido-zednárskeým liberálnymi tatármi, úhlavnými to nepriateľmi Pána Ježiša Krista a jeho sv. cirkve, so zlořečenou sberbou žido-zednárov spolupracovali. Toto len ten, do ktorého jako do Judáša «diabol vošiel», činiť môže. Nám však milý kresťane! buď Pán a Boh náš Ježiš Kristus a jeho sv. cirkev, naša to cirkev katolícka nado-všetko, milujme si ich nadovšetko z celého srdca nášho, z celej duše a zo všetkej sily našej a budme hotoví za nich i krev našu vycediť i život náš položiť.

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

Ohlas a vyzvanie

ku prihláseniu sa za účastinárov ku malostracínskej kameno-uhelnej bani.

My nížepodpísané konsorecium, dávame chýrom, že sme sa ujali utvorit účastinársku spoločnosť ku malostracínskej kameno-uhelnej bani na šedé-brnavé-uhlie na dobu 32 rokov.

Aby sme umožnili čím širším kruhom súčasťní sa na tomto veľavýznamnom národno-hospodárskom podniku a čím menším rizikom, vypustili sme 3200 t. j. tritisíc dvesto účastín po 50 zl. čili 100 korunách r. č. a vyzývame et. obecnstvo k ich podpisovaniu.

Je to tak malý obnos, že kto na triednej lutrii hrá na jeden žreb, viacej stavia na neisto na kartu. A aj z tohto obnosu len polovicu, t. j. 25 zl. čili 50 korún treba pri podpise složiť. — Srok podpisovania určuje sa do 1. decembra (prosínca) bež. roku.

Kto sa za účastinára prihlási, nech to urobí tak, že pošle týchto 50 korún do ruk prevelebného pána Ondreja *Kmeťa*, rim. kath. farára a predsedu musealnej slovenskej spoločnosti v Prenčove (pošta Berencsfalu) v župe hontianskej, ktorého sme poverili s prijímaním prihlasov a opatrovaním peňazí do toho času, kým sa spoločnosť nesriadi a zo sriaďujúceho valného shromáždenia svoju riadnu správu a tak i pokladníka nevyvolí. Toto valné shromáždenie bude sa vydržiavať behom 2 mesiacov po vypršanom sroku ku podpisovaniu.

Vzhľadom na «rozbor» bani tejto v 87. č. «Národ. Novin» od 28. júla b. 1900. roku a v 30. č. «Kreštana» tiež od 28. júla b. r. obsažený a za doplnujúcu čiastku tohto ohlasu považovaný, v ktorom o bani tejto spolumajiteľ a správca tejže pán *Ignác Ličko*, starší, etenej verejnosti všetko to do podrobnosti sdělil, čo každému vedieť treba, aby bol istý, že pri tomto podniku ničoho stratíť nemôže, lebo sa cenou svojej účastiny vkúpi za spolumajiteľa a tak dľa nej účastný bude zisku: ešte len toto pripomnieme, že je na tento čas už viac než na 100 katastrálnych jutrách otvorené uhlie, a že, keď každá □-siaha dá 100 me. čili vagón uhlia, tak jedno jutro od 1600 □-o dá 160.000, a 100 jutár dá 16.000.000 me. čili 160.000 vagónov, čo len po 30 kr. čili 60 h. me. rátať, dá výťažok 9.600.000 korún; na čom je hodno so 100 korunami súčasťní sa tým viac, že vyše tejto ceny účastiny na viacej žiadnej zaviazanosti niet.

Ale je pri bani tejto možno s dobrým prospechom zariadiť aj parný mlyn pre ten kraj ku spotrebovaniu drobného uhlia, takrečenej III. triedy, ktorý mlyn mele s desiatej čiastky; možno je zariadiť vyrábanie dechtu (théru), tehly a iných plodín z hlíny tamejšej, ktorá je dobrej vlastnosti; nie ináč aj pálenie vápna, ako to už v tom rozbere bolo povedané.

A ponevác je nám zabezpečené využitkovanie kameno-uhelných ložísk aj na území seniorálneho Zichovského panstva, ktorého priestor obnáša 776 kj. 1166 □-o, zakúpeného už obecného chotára, priestor čini však 896 kj. a okrem toho porobené sú dohodnutia aj so susednými obcami a Žihlave, jako najbližšej, daný je i závdavok, tak je rozsiahlosť poľa neodtajiteľne dosť veľká, aby sriadenie účastinárskej spoločnosti s 3200 účastinami a 320.000 korunovým obnosom bolo odôvodnené. A odôvodnené je ono tým viac v dnešnej dobe, kde sa nedostatok uhlia všeobecne ukazuje a ceny jeho veľmi poskočily tak, že pruské stojí v Bpešti 4 k. me., šalgótarjanské ale 2 k. 80 halierov.

Baňa je už v behu a uhlie vyváža sa najkratšou a najpohodlnejšou cestou, dedičnou zdoľnou, a jakonáhle sa všetky účastny rozpredajú, zariadi sa železnica baňská ku Raroš-Sakalskej železničnej stanici, aby sa lacnota uhlia drahou vozovou dopravou nestávala ilusornou.

Sídlo spoločnosti je Budapešť, nie len pre blízkosť bani železničným spojením po Raroš-Sakal, lež aj pre to, že Budínpešť je strediskom všetkej kupeckej premávky a úveru. Národnohospodárske záujmy vlasti vyzývajú teda to, aby sa podniky priemyselné na všetky strany zakladaly, napomáhaly a priaznivé pomery obchodné využiteľkovaly, čo sa ale len väčším obratným peňažným zdrojom t. j. pohyblivou istinou peňažitou stať môže: preto sa utvorilo nižné konsorbium, ktorého povolaním je, speňažiť vlastními bani dovedna za 600 účastín a 20.000 korún v hotovosti prepustené ich čiastky tohtože vlastníctva v podobe účastín v kruhu veľkého obecnstva a získať tak tie potrebné obratné prostriedky ku sprovodzovaniu baníctva v širšom rozmere a ku založeniu takých ustanovizní, ktoré by vyfaženie tých podzemských pokladov pre všeobecné krajinské dobro a pre blahobyť malostracinských občanov aj susedného okolia umožnily, účastinárom ale čím najbohatšie podiele — dividendy — za ich, do čiastočného spoluvlastníctva bani, vložené peniaze — istinu — donášaly.

Vyzývajú sa teda všetci tí jednotlivci, čoby hotovizeň svoju do tohto výnosného podniku vložiť chceli, zejména občania tak starej vlasti jako aj za morom (ohľadom ktorých sa tak nízka cena určila), nie ináč aj peňažné ústavy hornouhorskej, aby podnik tento zakúpením účastín, ktoré sa zvlášte k uloženiu zásobných (záložných) istín odporúčajú, podporiť sa usilovali.

Kto 10 účastín podpíše a zodpovednú čiastku t. j. 250 zl. čili 500 korún na ne složí, stane sa údom konsorciuma a bude zvolený do správnej rady.

Keď podnik náš do priazne veľkého obecnstva a do lásky svojskej odporúčame, značíme sa s prosbou na všetky slovenské noviny v Amerike o láskavé prevzatie tohto ohlasu, v Budínpešti, dňa 24. septembra 1900. v mene konsorciuma:

Ignác Ličko, starší,
baňský podnikateľ vo Vyhňach,
spolumajiteľ a zavedovací správca
malostracinskej kamenouhelnéj
bani na šede uhlie.

Fraňo Kabina,
pravotár a statkár v Békás-
mederi, spolumajiteľ bani a do-
časný predseda správy.

Ján Oswald,
r. k. farár v Bohunicach pri
Trnave.

L. Kabinova r. Sigmund,
pravotárka v Békásmegyeri a
a majiteľka domu vo Viedni,
XVIII. Staudgasse 40.

Zdenko Radoff,
súkromník v Budapešti, úd do-
časnej správy.

Mária Merkáder r. Kabina,
mydlárka v Nitre.

Ondrej Kmeť,
r. k. farár v Prenčove, pred-
seda musealnej slovenskej spo-
ločnosti, dočasný pokladník a
úd správy.

Edvard Sándorfi,
kňaz a redaktor «Kreštana» v
Budapešti, úd dočasnej
správy.

Ondrej Rojko,
r. k. farár na odpočinku v Lome,
úd dočasnej správy.

J. Schlosserova r. Sigmund,
hostinská v Brooklyne Nr. 267.
22 Str. pri New-Yorku v Nord
Amerike.

Viktor Wrchovszky,
súkromník v Budapešti, úd do-
časnej správy.

Mária Sigmund,
súkromníčka v Berlíne.

Prosba ku láskavým čitateľom Krest'ana!

K rozmnoženiu úcty Srdca Ježiša, obraciame sa ku ct. čitateľom «Krestana» s tou poníženou prosbou, aby ku vnútornému zariadeniu kostola r. katol. stankovanskeho, ktorého stavba o krátky čas sl. komorským panstvom dokončená bude, nejakým milodarom láskave prispieť ráčili.

Obyvatelia našej obce skoro bez výnimky sú chudobní pri železnici zamestnaní robotníci a pltníci, ktorí v potu tváre vyhľadávajú si svoj chlieb a ktorí ešte toho roku pri stavaní kostola musia zplatiť 5734 zl. (päťtisíc-sedemstotryačtyri zl.) čo výmennú cenu zápražných a rukových dní. Už toto je farcha pre nás nesnesiteľná! Z tej príčiny nútení sme ná základe udeleného nám ministerálneho zo dňa 25. juli č. 78.547 vysokého dovolenia, milodary po krajine sbierať.

Na znak vďačnej uznanlivosti urobili sme základinu na 20 zl. (40 korún) za časné a večné blaho všetkých tých dobrodincov našich, ktorí ku vnútornému ozdobeniu kostola nášho jakýmkoľvek malým milodarom prispeli. Za týchto sa bude **každoročne** v neurčitom čase **jedna tichá sv. Omša odbavovať** v Stankovanoch, v kostole «Božského Srdca Ježišovho».

Okrem toho nižepodpísaný miestny farár zaväzuje sa behom jedného roku rátať od posviacky kostola, **20 (dvadcať) tichých odslúžiť sv. Omši** za tých priaznivcov, ktorí na spomenutý cieľ aspoň 50 kr. (1 korunu) obetujú.

Poníženú prosbu našu do láskavej priazne ct. čitateľov Krestana ešte raz odporúčajúc, sme s výrazom zvláštnej úcty

v Stankovanoch (Liptovská st.) dňa 14. sept. 1900.

Martin Pazúrik, *Ján Bulják,* *Tomáš Taraba,*
farár stankovanský. kurator. kurator.

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovho v Stankovanoch.

Číslo I.

Mikuláš Reiffers 20 korún; Juraj Urban 10 korún; N. N. 20 kor.; Peter Makovický 10 kor.; Štefan Králiček 4 kor.; L. J. 20 kor.; Ondrej Letko 20 kor.; Ondrej Letko s kamarátmi 20 kor.; Štefan Milan 2 kor.; Štefan Almássy 20 halierov; Štefan Milan Jurik 1 kor.; Florian Klimko 1 kor.; Ján Stano 2 kor.; N. Bankó 1 kor.; Jozef Stano 1 kor.; Ján Stefesek 2 kor.; Ondrej Kollár 1 kor.; Peter Almássy 60 hal.; Štefan Sipos 20 hal.; N. Majeresák 40 hal.; N. Kajda 1 kor.; N. Janotyik 2 kor.; Štefan Faith 1 kor.; Pavel Pribiš 1 kor.; Mestská Kassa 4 kor.; Adalbert Króner 60 hal.; N. Soos 40 hal.; N. N. 20 hal.; Hyko Štefanova 40 hal.; Jozef Nikel 10 kor.; J. Bohúny 40 hal.; Ján Lavotta 4 kor.; N. Vlkolinszky 60 halierov; A. M. 40 hal.; N. N. 20 hal.; N. N. 40 halierov. Spolu: **163 korún.**

Božské Srdce Ježiša, všetkým naším dobrodincom buď Ty hojnou odplatou!

Skaza remeselníkov.

Keď už v «Krestan»-ovi idú aj o nás písať, tedy ohlásim sa i ja, abych dačo mohol sdeliť o terajšom našom remeselníckom položení.

Príčina — že naši remeselníci málo do časopisov o svojej biede dopisujú — je rozličná. Keď by skutočne človek pravdu chcel opísať, ľahko by si aj tlačovú pravotu nadobudnúť — no pritom všetkom čo môžem to poviem.

Že naši remeselníci v takom hrozne planom položení stoja a o nedlho na vnivoč prídu, je len «szabad ipar» najviac záhubnou príčinou. Ten náš remeselník o naše zlaté bane doniesol. — A prečo? V krátkosti poviem. Hľa, za deväť korún hocaký fušer sa stane majstrom a môže do toho fušovať kolko chce! A takýchto fušerov ten «szabad ipar» narobil a tých fušerov je najviac a ten každý je rád, že ipar dostal, ale o remeslo svoje a o schopnosť v ňom sa ani za mak nestará.

«Szabad ipar» nám odobral cechy, tieto naše spolky, v ktorých sme sa mali vzdelávať; ten nám odobral majsterstvo; jedným slovom ten nám odobral náš základ remeselnícky, lebo dnes je slúžny majster a tí čo majú byť oprávnenými majstry, tí len titul nosia.

Ale keď si pravdu povieme, veď dnes ani ničo majstra, je len iba iparoš! A ten iparoš je hockto. Tedy už nemáme byť nad čím hrdí, už nás odasentirovali a premaďarčili a Boh vie, čo ešte z nás za potvory nenarobia?

Ten szabad ipar je taký, ako civilný sobáš, lebo pri civilnom sobáši ísť do kostola nemusíš, a tiež na tom nezáleží, akej si viery. Nuž pri ipare tiež nemusíš ísť pred majstrov, ktorí tomu rozumejú, či si ozaj súci za tovariša alebo majstra, a tiež natom nezáleží, z akého si remesla a či si remeselník vôbec.

Ak som už aj spomenul, že takito fušeri sú radi, keď ipar dostali, nie žeby ešte aj po vzdelanosti odbornej túžil; veď je to dosť preňho, keď ostal pánom majstrom! Akože sa aj bude ponosovať, veď je on ten najšťastlivejší človek; veď čo by aj nič nevedel, je predsa takým majstrom ako aj ten, čo sa jeho remeslu najdokonalejšie rozumie. Ba konečne si namyslí, že keď ostal majstrom, že musí aj dačo vedieť; akože by mu aj boli dali szabad ipar, keď by nič nevedel? A ešte sa má aj ponosovať ako pán majster? Veď by mu to asnaď hanba bola!

Ako vidím, zle som začal budovať, tedy si začnem vec od gruntu a sa vrátim; asice od učňa si začnem a tak o tovarišoch, pánoch majstroch a konečne o dnešných politických pomeroch prehovorím.

Základ remesla sa začne pri učnovi, a tomuto učnovi je samá prvá «filoxera»: Szabad ipar. Lebo ten učeň to dobre vie, že keď mu jeho čas príde, či on dačo bude vedieť lebo nie, pán slúžny ho predsa na tovariša prepustí. Tu sa tedy ani majster veľmi starať o to nemusí a vynasnažovať, aby jeho učeň preukázal, čo sa uňho naučil, ako to predtým bolo. Toto sú už dve opróti sebe rovné a hrozné chyby, ktoré sa z ohľadu remesla

nikdy prepáčit nedajú; toto je prvé zaštepnenia učňovské zo «szabad iparu». Myslím, že z akého stromu zaštepíme, také ovocia nám strom donášať bude.

Dnes sa tedy stane učeň tovaryšom, keď mu jeho učňovský čas výnde, a predtým stal sa vtedy, keď robíť vedel. Dnes sa učeň neučí remeslu, ale vysluhuje svoj učňovský čas.

Ako k tomu druhí okrem remeselníckych majstrov mohli prísť, našich učňov na tovarišov prepúšťať: to si vonkoncom neviem do mojej hlavy namysleť. To je ten szabad ipar! to je ten prvý základ nevedomosti a nič nenaučenosti nášho remeselníctva.

Podme ďalej. Povedzme, že ten učeň už svoj učňovský čas vyslúžil. Keď je u šustra, sa mu dá remeselnícky titul: šuster; keď u krajčira, krajčir atď. Vezmime toho szabad iparoša šustra; tento sa len preto šusterským tovaryšom volá, že bol u šustra, ale nie preto, že vie obuv robiť — lebo všetko inšie, len to nevie, čo sa učil, a nie priam šustrom pri priepuštanke, lež by mohol byť hocakým remeselníkom, lebo jedno remeslo tak vie ako druhé. Len to ešte chýbi, že sa ho ten slúžny nepýta pri prepuštanke, že akým remeselníkom chce byť. — No áno, lebo vtedy už svoj učňovský stav vyslúžil a mohol byť hocakým remeselníkom byť. (Pokračovanie nasl.)

BESEDNICA.

No-že hor sa ...

No-že hor sa ľudák k činu,
Ver, že máš istú príčinu.
Ejhľa v kresťanskom smyšlení,
Pootvaráš k blahu brány.
Chvatom s chuťou hore čelo,
Stúpaj ku ľudákovi smelo
Žiar pravdy ti bleskne pruhy,
V srdci tvojom zatlie tuhy.
Istota zdaru ti kyne,
Potomstvu, tak i otčine.
Jasný Krista závef, heslo,
Križ ti je k spaseniu veslo.
Ej za ním z mora do hora,
Chyť sa Kristovho prápora!
Lev rvúci fa neodolá,
S liberálneho tábora.
Uver že ti spása zjása,
Kazár hnevom preč skrúti sa
Divým revom v pekla strany,
Liberál bude zahnaný.
Oceluj sa, a neboj sa,
buď ľudákovi a chystaj sa!

Volby budú a tvôj hlas,
Nech bude víťazstva jás.
Ale nech že tvoja vôľa,
Bude pevná shora-zdola
Sveta toho s každej strany,
Nech sa svätá pravda bráni.
Tvoje tuhy, tvoje snahy,
Sú ver čisté sfa tie snehy.
Radom staň si v službu ducha,
A pravdou praskny zloducha
Ale nedriem preč s oči hlieň,
Ochutnals' liberálnu bleň,
Nech ti je výstraha drahá,
S ňou poraziš Krista vraha.
A skrz práva tvojeho čin,
Krista viere si praví syn.

J. P. V.

Domáci duchovný lekár.

O zapálení pľúc, ekšplikoval: *Lujz Cvajfus*, felčier

Zapálenie pľúc duše! Aká že je to reč? Duša a pľúca! Či ten Cvajfus žartuje? Ako že môže taký mastičkár a zelinkár o nemocách duše vyprávať! No, mne sa žartovať nechce, ja beriem vec celkom vážne a hovorím, že aj duša môže zapálenie pľúc veľmi ľahko dostať. To nech fa nemýli, že je ona duch a telo nemá, teda ani pľúc ako telo, a že ju tak ani nemôže v boku pichať, ani sa jej nemôžu pijavice na bok prikládať, ani kašať a «joj»-kat nemôže, keď ju «štuchne» ako tvoje telo.

Ale pritom všetkom, že sú aj duše choré ako telá, to aj ty vyznávaš, keď ideš ku sv. prijímaniu a biješ svoje hriešné prsa a hovoríš: «Pane neni som hoden by si vstúpil pod strechu srdca mojeho ale riekní len slovom a uzdravená bude duša moja» a trikrát sa tak «zadušíš» lebo veríš že tomu je tak. Teda to Cvajfus duchovný zelinkár nevymislel.

Aby si ale tomuto duševnému zapáleniu pľúc lepšie porozumel, musím tebe najprv o zapálení pľúc tela tvojého niečo predbežne povyprávať, o čom si už aj v «Kresťane» zaiste čítal, až ti ho deti neroztrhali alebo šlabikár do neho sebe nezaobálali.

Hovorí sa, že mesiac marec obyčajne chorých na pľúca ľudí so sebou berie a ako tehor kurencę — na cintor ich povyvlekuje, a čo marec nestačí, to v jaseňi november zase pozbiera ako zanechané klásky na strnisku alebo po obračke pozostalé hrozná chudobní popoobieraju. Smrť teda drží dvarazy «assentirku» medzi na pľúca chorými; v marciusi a v novembri riadne; ale aj mimoriadne odobiera ich do svojého nemého pluku a do nemého garnizónu cinterínov, kde ich potom v drevených rakvových «pikslách» ukladá ako «konzervy» pre červikov v hrobových magazínoch. Čím viac a lepšie krmíme naše telo, tým radšie sú tomu červici, preto ja nikdy nezávidím pánom ich bankety — nezávidím im ani len to mäso, s ktorým oni v piatok krmia telo svoje; červy zjedia oby dvoje, vykrmenú ale takú dušu smrť odovzdá tomu červikovi o ktorom Spasiteľ hovorí, že

červík ich nikdy nevyhynie, a na veky ich dušu i telo žrať bude.

Snáď sa už aj tebe trafilo mať zapálenie pľúc! Išiel si z hodôv od švagra, alebo z krčmy z tancu, alebo do hory na drevo a dúl veľmi ostrý vietor a ty si bol zapotený. Od razu ňa pichlo v boku ako so šidlom a vždy horšie a horšie, tak že si sebe ani netrúfal dýchať, lebo pri každom dýchnutí ňa ostrý bod v boku pichnul, a keď si sa aj akosi biedno domov dovlekol, ešte ňazšie a úzkostlivejšie si sa cítil, k tomu ňa silný kašeľ napadol, zima náležite vytriasla a horúčosť ňa nato do posteli vložila. Domáci tí chytro spravili bezové lebo lipové thé alebo kamilky aké práve v dome našli, ale predsa ti nechcelo byť nič lepšie a preto poslali ti do mesta pre lekára. Lekár prišiel a povypytoval sa domácich, čo a ako sa to s tebou stalo, potom opáči tvoju pulsovú žilu na ruke, a zbadal že ona tak rýchlo bije ako na železničnom rychlovlaku, a spravil k tomu vážnu a dlhú tvár a povedal: «no už bol najvyšší čas, že som prišiel, budeme robiť čo budeme môcť, aby sme chorého vytrhli — on má zapálené pľúca! A predpíše ti dvanásť pijavíc na boky a pod lopatky a dá ti spraviť v latinskej kuchini v apatéke aj fľašu «mikstúry» z ktorej si mal užívať každé dve hodiny za jednu jediacu lyžičku a povie keď by bolo treba, aby hneď poslali vóz pre neho — však zato ale nemusíš ešte zomrieť.

Stav tvoj ale sa nič nezlepšil. Len pred niekoľko dnami bol si ešte zdravý, čerstvý, veselý ako ryba v potoku, a včul si zbavený tvojich síl. Dýchanie tvoje tak ňazko ide, akoby pľúca tvoje boly pilkou a maly by dubový klát piluvať. Domáci tvoji na radu pána notáriusa zavolali dvoch lekárov, by nad tebou držali «konzilium», t. j. radu, aby spojenou múdrosťou sa dozvedeli, či na tú alebo na onú stranu sa rozhodne tvoj ňazký stav. Lekári, jeden pri hlave druhý pri nohách tvojich študujú, za koľko hodín už natiahne smrť na dosku tvoju kožu a odovzdá ju chladnokrevnému hrobárovi. A uzniesli sa v tom konziliume, že urideno je každému človekovi, teda aj tebe zomrieť. Vyhlásili ňa už skoro za mrtvého, aj pán farár rozkázal, aby ti na umrlčie cengáčku pri skonání zacengali, aby sa občania za šťastlivú hodinku tvojej smrti pomodlili. Aj tvoj sused, ktorému si z roka na rok so záhoncov odorával, utiera oči svoje a modlí sa, aby ti Pán Boh tie odoraté brázdy nepričítal pri repozícii, keď telo tvoje budú reponovať, to j. ukladať v cintorine a dušu vo večnosti ta, kde dľa účinkov svojich patrí. Hrobár už ostrí si rýľ a motyku, aby tebe na cintorine úzku brázdú hrobovú prichystal; úzku preto, lebo on neľúbí brázdy ku hrobu priorávať.

Krizis ale nemoce rozhodla, Boh ňa ešte ponechal, by si takto vymôresený kroz nemoc veci tvoje a brázdy do poriadku lepšieho mohol dať. Posledné pomazanie, sviatosť táto pre nemocných tebe priniesla nazpät zdravie a ty ešte žiješ z milosrdenstva božieho; smrť studená ňa už dlávila, stál si pri kraji hrobu a večnosti, kožu tvoju smrť ešte nehodila hrobárovi, ktorý už čakal na ňu dychtively, úfal sa, že si za ňu pálenky zapije, keď ňa bude s

blatom a hrudami zasýpať. Oklamal sa, utrel si fúzy na sucho s tou myšlenkou: «no však mi druhý raz neutečeš!» (Pokračovanie.)

CHÝRNIK.

Perský šach Muzzafer-Eddin odišiel vo štvrtok pred obedom z Peštbudína do Belehradu.

Šach a mešťanosta v Pešti. Ako obyčajne to pri návšteve suverénov býva, tak i v Pešti padnul hodný dažď rozličných väčších-menších rádov, pri čom dľa všeobecne prijatého ususu, miestna vláda navrhne cudziemu panovníkovi osoby k vyznačeniu, tak dostal Halmos, mešťanosta peštiansky, rád lva a slneca II. triedy, čo vzbudilo veľké rozrušenie myslí v poslednom zasadnutí mestskej rady. Vidia v tom úmyselnosť vlády, ktorá pri každej príležitosti že hľadá hlavné mesto ponížiť, i v tomto páde, keď navrhla mešťanostu hlavného a sidelného mesta na to isté vyznačenie, aké dostal na pr. náčelník stanice v Pešti a expedítor v ministerpredsedníctve. — Halmos udelený mu rád neprijal.

Materinská reč. Nemecký cisár nariadil, aby pri popise Iudu v Elsas-Lotringsku odpovedal Iud i na tú otázku: aká je jeho materinská reč. Z tohoto nariadenia vysmieva sa «Magyar Szó», že vraj tridsaťročných Elsas-Lotringčanov materinská reč je francúzska, ktorí sa ale neskoršie narodili, tých materinskou rečou je vraj nemecká. Takú metamorfosu namyslia si len v redakcii «Magyar Szóva».

«**Slovenský Spolok**» v Peštbudíne vydržiava dňa 7-ho októbra o 4. hod. popoludní vo vlastnej miestnosti (VII. Kerepešská cesta č. 64.) riadne valné shromaždenie s nasledovným programom; 1. Zahájenie. 2. Správy. 3. Volby. 4. Volné návrhy, na ktoré členov a priateľov účtively povoláva Výbor.

Pekná obeta. Deväť spišsko-krížovečanov poslalo z Ameriky na reparovanie svojho kostola 100 korún. Pán Boh im to zaiste hojne vynahradí.

Vylámali kaplnku. V mesiaci auguste a m. júli t. roku jedna familia cigáňov, ktorá sa u nás zdrúže, podľú krádež spáchala. Kaplička, do ktorej sa vlámali, stojí v doline medzi obcou Missen, a Trenčianskými Tepliciami. Zlodejov nikto nevidel, ani by si človek nepomyslel že by aj tak sprostý národ, jako naši cigáni, takú krádež previedli. Oni po dva rázy sa vlámali cez jedno mrežové okno; teda mrežu vyvážili aj s oknom, vytrhali múr v nočných časoch a takých pršlavých, že by sa človekovi ani nepáčilo von vychodiť. Policia im ale prišla na stopu a vynašla, že matka aj 2 synovia, nevesta, žena to staršieho syna a jedno asi 10 ročné dievča túto krádež spáchali. Uväznili ich. (C. J. občan.)

Bl. P. Maria lúči sa s Ježišom.

Prvá staviteľka v Uhorsku. Slečna Erika Paulasova skutočne obdržala stavbu paláca lesníckej direkcie v sedmohradskej Bystrici. Ona predložila najlacnejšiu offertu (300.000 korún) a už aj ministerstvo potvrdilo smluvu, so slečnou-staviteľkou uzavretú.

Strašná žena. V Nedeci v spíšskej stolici povadila sa žena (akási Nováková) s mužom. Keď on nebol doma v zlosti zavrela svojich trojo detí do izby, dom podpálila a zutekala. Susedia to ale dosť zavčasu spozorovali a deti zachránili.

Koľko je mohamedánov? Dľa výsledkov vyšetrovania ottomanskej vlády udáva sa počet mohamedánov na 196,500.000 duší. V európskom Turecku je ich 18 millionov, v Malej Asii, Beludžistane a Indii 99 mill., v Číne 20 mil., v severnej a severo-východnej Afrike 36,500.000 duší; 23 milliony žijú roztratené.

Diamantové pole v Rusku. Pri horskom potoku Kamenke, ktorý vyteká z Uralu neďaleko Samarky, odokryli diamantové pole. Nebohý ruský učenec Kokšarov bol upozornil mineralogov na ten kraj, keď pri svojich výskumoch našiel tam beryly, topáre a krizoberyly, potom i geologické útvary, podobné útvaram diamantových polí v Brasílii. Dosiaľ vybraté diamanty vyznačujú sa nie tak veľkosťou, ale leskom a čistotou.

Italskí Slovinci poslali italskej kráľovnej Helene pamätný spis, ktorým ju ako rodenú Slovanu-Černohorku prosia o kňazov a učiteľov slovinského jazyka, aby slovo Božie mohli počuť v jazyku materinskom a deti aby

materinským jazykom mohli byť v škole vyučované. Žije Slovincov v Itálii v údoliach riek Resie a Nadiže do 40.000.

Pamätaj na smrť. Statistikovia dokazujú, že keď je na svete asi 13.000 millionov ľudí, z nich každoročne umiera 32 millionov. Dľa toho na deň pripadá 88.000, na hodinu 3.600, na minútu 60 smrtných pádov, a tak každú sekundu umiera jeden človek. Je teda dosť vážneho pripomínania toho: Memento mori! Pamätaj na smrť! Na šťastie, aby nezaniklo pokolenie ľudské, dokazujú tí-že statistikovia, že sa tá ztrata hojne nahrádza; lebo na každú minútu pripadá 70 narodení: teda viac, než smrtných pádov.

Útulne pre učňov. Vo veľkých mestách prišlo do obyčaje, že remeselnícki majstri prijímajú učňov len do dielne, nedávajú im však ani byt ani stravu, a vôbec o nich sa nestarajú. Následok toho je, že sa učni sem i tam potulujú a pri všelijakých delníckych hlukoch značnú účasť berú, spolu ale i mravnosť tratia. Z tej príčiny katolícka cirkev obracia zrak i na nich; lebo zo zlých učňov bývajú zlí tovaryši, a zo zlých tovaryšov zlí majstri. K odstráneniu toho zakladajú sa nielen tovaryšské spolky, ale i útulne pre učňov. Také útulne sú už v Mníchove a vo Viedni, a toho roku sriadená je taká

Kajfaš, arci kňaz.

útulňa i v Linci pre 30 učňov, kde za úplné zaopatrenie (byt, posteľ, stravu, pranie atď.) platia týždenne len 4 koruny. Samo sebou sa rozumie, že podobné útulne pod správou katolíckeho kňaza sriaďiť a udržať sa dajú len pri štedrosti šlachetných dobrodincov.

Púť na Maria Stein. Slovenskí veriaci Jozefovskej farnosti budínpeštianskej budú putovať dňa 7-ho októbra (v nedeľu) na blízke pútnické miesto Maria Stein. Pútníci budú mať sv. omšu v chráme Jozefovskom ráno o 6. a pol 7. pohnú sa prívodom pod všetkými zástavami. Púť povedie vp. Edvard *Sándorfi*, redaktor «Kresťana», ktorý aj na mieste pútníkom kážeň slovenskú a sv. omšu mať bude. Vincenc *Jonec* spevár.

Celá rodina otrávená hubami. Rodina robotníka Burzika vo Vratislave otrávil sa hubami. Manželka a jedna dcéra už zomrely, ostatní členovia rodiny zápasia so smrťou.

Živelné pohromy v Amerike. Mesto Sansaba (Texas), ktoré číta do 1000 obyvateľov, bolo povodňou celkom roztrhané. Mnoho ľudí zahynulo, telegrafické drôty potrhali a premávka je celkom znemožnená. Mesto Moristown postizené bolo cyklonom 30 ľudí prišlo o život a mnohých pokaličilo.

Púť. Slovenskí veriaci budínpeštianskej farnosti pp. Františkánov usporiadajú dňa 7. októbra púť na Maria Stein. Prívod pohne sa o pol 7-ej ráno a popoludní vráti sa nazad. A. Rösler, spevár.

Smrteľné nešťastie v jednej bani. V spišsko-katertbaských baňách dňa 17-ho sept. na haviara Martina Szlamesik jeden kameň spadol a ho zabil.

Oheň. Dňa 17. sept. v Levoči zase bol oheň, zhoreli 5 domy s pobočnými budoviskami, 4 kone, 3 kusy rožného statku a 2 ošípané.

Proti pomadžarčeniu mien miest. Mesto Schässburg v Sedmohradsku nechcelo prijať nadiktované mu maďarské meno, ale v obecnom zastupiteľskom sbore pod predsedníctvom mešťanostu Halbauma uzavrelo poslať príspevok na ústredný úrad pre maďarisovanie mien, v ktorom príspevok ohradzuje sa proti pomenovaniu mesta Schässburg Segesvárom. V príspevku pokračovanie ústredného úradu menujú násilím.

Vražda. V spišskom Fridmane dňa 26. v noci až do teraz neznámy zabil tamejšieho notáriusa Prókopovitsa.

Smelá krádež. Na takzvanom Švábskom vrehu pri Pešti postavili pred šiestimi rokmi bronsovú poprsie grófa Štefana Széchenyho. Toto poprsie teraz ktosi ukradol; pokiaľ je veľmi ťažké, je oprávnená mienka, že krádež spáchala celá banda.

17-ročný spánok. V Thenellesi, na 30 kilometrov od Saint-Quentinu, žije Marguerite Bouyenvál, ktorá od 17. rokov neprestajne spí. Srdce bije jej riadne, telo má teplé, ani údy jej tela nie sú zmeravené, prsty na rukách a nohách môže jej človek dľa ľúbosti sohýňať. Od 17. rokov nevydala ani stonu, ani vzdychu. Kírmia ju umele od r. 1883 miešaninou z peptonu a bielka z vajca. Ešte žijú ľudia v dedine, ktorí ju poznali, keď nemala ešte

tejto nemoce. Roku 1883 Margareta — vtedy 20-ročná — porodila dieťa, ktoré ale hneď po pôrode umrelo. Klebeta obviňovala mladú ženu, že sama zavraždila dieťa, klebeta sa šírila, až prišli žandári. Mladá žena na pohľad žandárov omdlela a odtedy žije bez povedomia. Dr. Charkot za 10 rokov liečil chorú, ale bez výsledku. — Tvár chorej je vpadnutá, kostnatá, barvy žltej ako vosk.

Perský šach a slovenské výšivky. Počas návštevy perského šacha v Pešti rozkázal minister Hegedús cennejšie predmety z priemyselného oddelenia uh. obchodného museuma preniesť do hotelu «Hungarie», kde šachovi k obdivovaniu predložené boli. Šach s mimoriadnou zaujatostou obdivoval menovite slovenské výšivky prešporského domáco-priemyselného spolku «Isabella» a väčšie množstvo z nich aj zakúpil pre seba. Pravda, že slovenské výšivky predstavené boli šachovi čo «maďarský produkt». Tak dostanú sa tedy medzi drahocenné okrasy šachových komnát teheranského paláca aj slovenské výšivky!

Nešťastie sa stalo pred krátkym časom v spišskovovoveskej pile; robotníka Valentina Neubauera chytila mašina a ho až na smrť pokaličila. Jeho vlastná nepozornosť bola tomu príčinou.

Noví padelatelia peňazí v Pešti. Peštianska polícia prišla na stopu novým pádom padelania peňazí. Ján Szántó a Peter Kovald robili falošné zlatníky. Detektívi našli na byte Szántóva gypsovú furmu, do ktorých liali Szántó a Kovald falošné zlatníky. Polícia ich oddala súdu.

Savanyó Józsa na ceste vysvobodenia sa zo žalára. Savanyó Józsa, postrach šomodskej stolice, dvadsaťnásobný páchatel zbojstva a vraždy, bol odsúdený na doživotný žalár do Ilavy. Odsedel si už 15 rokov a za celý ten čas držal sa vraj statočne a príkladne, tak že dozorca žaláru navrhol ministrovi, aby Savanyú Józsi bol prijatý do vacovského prostredkujúceho oddelenia.

Vážne pre ct. obecnstvo. Müllerov dupplvano-elektromagnetický kríž ači hviezda R. B. Nr. 86967, ktorý po celom Uhorsku obľúbený jest, má dnes jedno vysvedčenie po ruke, ktoré dôslovne uvádzame: Ctený Pán Müller! Nemôžem zamlčať, abych Vám moju najsrdečnejšiu vďaku nevyslovil, lebo jestli na svete učinlivého lieku jesto, nenie možno aby Váš prevýšil. Na jar tohoto roku bola moja matka, ktorá na žalúdok trpela a lúpaním napadnutá bola už tak zle, že vôbec nemali sme nádeje našu milovanú matku životu udržať. Bola ona viac kostre ľudskej podobná a nemohla žiadnym údom hýbať. Hľadal som utočište u Vášho liečivého aparátu križa to elektromagnetického R. B. Nr. 86967 a zkusil som ku môjmu najväčšiemu zadiveniu, že moja matka po štvorotýždňovom nosení Vášho aparátu lôžko opustila a teraz sa chvála Bohu docela zdravo a dobre cíti. Ani nenie možno dostatočne na srdce klásť každému, kto na také choroby trpí, by sa na Vás obrátil a Váš požehnaný aparát sebe obstaral. Prijmite pane Müller, v mene našej rodiny ešte raz našu najsrdečnejšiu vďaku a milý Pán Boh nech Vám zehná a za Váš vynález sa Vám odplatí. Značím sa s povďačnosťou a úctou Juro Barth v. r. v Baracke, dňa 18. júla 1900.

DOPISY.

1900-ročná slávnosť kresťanstva a 900-ročná pamiatka pokresťanenia vlasti našej odbývaná vo Višňovom.

Z nariadenia Osv. p. biskupa nitrianskeho slávnosť táto odbývala sa v Marianskom chráme višňovskom zriedkavou pobožnosťou ľudu i vonkajšou slávou, 8-ho a 9-ho septembra. Ľud kresťanský hrnul sa zo všetch strán v ohromnom počte; processie jedna nad druhou krajšie pod vedením svojich duchovných v tom najväčšom poriadku prichádzaly a odchádzaly, tak že v celom okolí rozliehal sa spev nábožných pútnikov vychvalujúci našu Patronku Uhorskú, pod jejž mocnú ochranu odovzdal sv. Štefan i korunu svoju kráľovskú i milú vlasť uhorskú. Vidieť tu bolo zástupy od Turzovky, od Čace, Kysuckého Nového mesta až po Pov. Bystricu, ktorých počet mohol byť do 20.000 i vyše, tak že len o pútnikoch, ktorí prez Zilinu tiahli, hovorilo sa, kde sa len toľký svet kresťanský berie? A processie tieto boli aj povzbudzujúce, jedna nad druhou vynikala poriadným sriadením. Radosť to bola hľadeť na tie družičky a družbov, ktoré každú processiu so zástavkami a s obrazmi Patronky uhorskej sprevádzali.

Mnohí pútnici do preplneného chrámu dostať sa nemohli, lež hneď zaujali miesto pri kazateľnici popri chráme postavenej vencami a kvetím ozdobenej. Chrám Matky Božej ozdobený bol tiež vencami a kvetím, pri vchode ale do chrámu vypínala sa brána zo zelených chvojek skvele postavená, ružiami a vencami ozdobená s tým veľavýznamným nápisom: «Dedičstvo otcov zachovaj nám Pane!» Pútnikov vítali i výstrelmi z mažiarov, ktoré hlas svoj vydávali i pod službami božími, a oznamovali okoliu višňovskému veľikú túto slávnosť.

Pobožnosť odbývaly sa nasledujúcim poriadkom: 7-ho podvečer držal kázeň p. Ján Krasňanský, kaplán z Hričova o-úcte Prebl. Panny Marie v Uhorsku od starodávnych časov až po teraz. 8-ho ráno okolo 8. hodiny tenže p. kaplán o sv. ruženci. O 10-tej hod. dôstojný p. dekan zo Zákopčia Demeter Durčanský, výtečný rečník vylíčil stav kresťanstva v Uhorsku za starobilých časov, a stav terajší a vyzval nás k obnoveniu viery kresťanskej. Popoludní o 5-tej hod. držal utešenú kázeň pred prevel. Sviatosťou Dr. Ladislav Mihalovics o tejže prevel. Sviatosťi. 9-ho o 8. hodine o Mene Panny Marie, kázal Pater Athanázius radu sv. Františka, a o 10. Jozef Buday kaplán z Terchovej, taktiež o Prebl. Panne Marii. Všetci kazatelia zastali si hodne miestá svoje a ufame sa, že slová jejich ujmu sa v srdciach poslucháčov.

V oba dni, jak 8-ho tak 9-ho z rána bez prestávky slúžili sa omše sv. lebo kňazov bolo prez tí dva dni 26.

O 11. hodine v oba dni celebraval s assistenciou pod infulou Velkom. pán opát žilinský: František Podivinský.

Pri tejto príležitosti na prosbu miestneho p. farára pri kázňach vyzvaní boli pútnici i na milodary na vymalovanie a ozdobenie tohoto milostného chrámu Marianského a na cieľ tento sobralo sa 250 zl. t. j. 500 korún; lenže čo je to, keď tu bude treba aspoň 3 tisíc zlatých. Žiadučno by bolo, aby sme si toto miesto milostné Matky Božej skvôstne ozdobili a s radosťou obety skladali k nohám Jej, veď nám Ona to vynahradí svojou prímluvou u Otca nebeského stonásobne. *Jeden prítomný.*

Veleb. pánu Ondrejovi Rojkovi, horlivému a neuváženému bojovníkovi za česť Božiu.

Dôstojný a mnohovážený Pane!

Jako každý čitateľ týchto novín Vaše výborné spisy túžobne očakáva, tak nemálo sme sa zarmútili, keď sme počuli, že dp. Ján Kurimský farár zo Sviny pri Prešove Vaše výborné a pravdu dýchajúce dielko «Otcovský Hlas» svojim farníkom nielen že čítať nedovolil, ale ho aj slúžnemu dal zhabať a čo je najhoršie, že do maďarských novín «Felsővidék»-u napísal Vašej dôstojnosti ubližujúci článok. No ale tomu sa aj niet čo diviť: v tomto dielku je napísaná pravda, a pravda oči kole, a len ten, kto pravdu miluje ju prijíma. Vy ste vo svojom «Otcovskom Hlase» pána farára zo Sviny nomenovali; teda je nepochopiteľné, že prečo práve on šiel Vás napádať. Či sa necítil byť trafeným?

On vo svojom maďarskom článku píše, že jeho farníci Otcovský Hlas neprosili a že do obce prišiel. My sa ale pýtame, ako on o tom vie, že ho nikto neprosil? Či — keď jeho farníci sa chceli stať údami svätovoješského spolku alebo odbierať nejaký časopis — jeho o to prosili? Však on o tom ani nevie, že jeho farníci sú údami tohoto spolku, alebo či aký časopis čítajú.

Kto chce dvom pánom slúžiť, viac má práce jako ten, čo slúži len jednému. «Nebudeš mať bohov iných predo mnou», privoláva k nám nebeský Pán náš. Farníci ale vo Sviny majú o tom vedieť, že okrem Boba nášieho na nebi jesto ešte aj iný boh, ktorému nielen slúžiť ale sa aj klaňať a mu obety prinášať máme a tento boh že je boh novomodného maďarského pohanstva. Ponevác tento boh je boh zemský, preto že sa z lásky k nemu máme odreknúť všetkého, čo je nebeské.

Naše dietky vo škole že sa majú učiť aj náboženstvo po maďarský, aby z toho, čo sa učia žiaden osoh predušu mať nemohly, aby, jak vyrástnú, neznaly ani po slovenský ani po maďarský vieru svoju. Z lásky k tomuto bohu majú Slováci v kostole po maďarský spievať, že tomu, čo sa spieva nemusí rozumieť nikto, že je dosť na tom, keď tento boh o tom vie, že sa to všetko z lásky k nemu tak činí. Že keď bez odporu takto činí budeme, že dostaneme v jeho kráľovstve hojnú odplatu, ktorá že bude tá, že nás budú považovať v tomto vyhnanstve a plačlivom údolí za dobrých vlastencov, aspoň za takých, jakí su tí najlepši vlastenci: Kazári. Ktorý kňaz ale tomu

falošnému bohovi sa neklania, toho duša že je «čierna» jako ku príkl. Vaša dp. Rojko je tiež «čierna», pretože vy vždy len jedného Boha česť zastávate.

Vy ráčite písať, že už mnohí pisatelia boli trestaní, a že žiadneho neobžaloval kňaz. Ale potešte sa, lebo na Spasiteľa nášho Ježiša Krista žalovali kňazi Annáš a Kajfáš, Vám to slúži ku cti, ale nám ku zľahu, že Annáši a Kajfáši až po dnes nevymreli. — Nie nato poslal Pán Ježiš kňazov svojich ku slovenským ovečkám svojim, aby týchto maďarský učili, ale aby im cestu k nebu ukazovali, lebo čas života nášho je krátky. Niet tu času cudzé reči učiť u ľudí dedinských a robotných, ktorí svoj chlieb v potu tváre vyhľadávajú.

Preto, Vy dôst. pane nezarmucujte sa z toho, že Vás oltárny brat takto napadol. Slúži Vám to len ku cti. Tých, ktorí nebojú, nikto nenapáda. Česť a sláva Vám za to, že zostávate takým neunavným bojovníkom za česť Ježiša Krista Boha svojho v tých časoch, kde tak mnohí Ježiša Krista Boha svojho opúšťajú. Ďakujeme Bohu, že Vám toľko sily a takú schopnosť a stálosť ku službe svätej svojej udeliť ráčil, a Ho prosíme aby Vám ráčil dať sily aj na ďalej, aby sme ešte mnohé články z výborného pera Vašeho čítať mohli a tak niekedy v nebesiach mohli spolu s Vami vidieť slávu božiu, Ježiša Krista Boha nášho a s ním sa na veky radovať, aby ste okúsili pravdu týchto svätých slov Jeho: «Blahoslavení, ktorí lačnejú a žižneju po spravodlnosti, lebo oni nasítení budú». To Vám zo srdca všetci čitatelia «Kresťana» želajú! Kiež by sa Boh nad nami smiloval a nám mnoho takých bojovníkov udeliť ráčil, lebo sme toho v dnešných časoch najviac potrebni.

Vy ale pane Kurimský, nečudujte sa nad tým, že p. Rojko sa nemôže zo sveta odobrať, aby ešte raz svoj panslavizmus neobnovil; ale nad tým sa čudujte, že tak mnohí slovenskí páni a pastieri ľudu slovenského za ľud tento križom slamy nepreložia; do slovenských novín nepíšu a ich sami nečítajú, ani ich svojim farníkom neodporúčajú, ale ich nechajú v hriechnej nevedomosti. Ktorý kňaz svojmu ľudu dobré novinky neodporúča, ten sa oň málo stará, ktorý ale odporúča a sám nečíta, ten je podobný tomu otcovi, ktorý z pokrmu dieťatku svojim podávaného okúsiť nechce.

Pán Rojko svoj panslavizmus so svojim Otcovským Hlasom neobnovil, lebo on píše do novín ustavične, aby vynahradil za tých pánov, ktorí za ľud slovenský nielen nič nepracujú, ba ešte tých, ktorí pracujú, bohužiaľ prenasledujú. Čítajte Kresťana a uvidíte. Keď by ste bol váš článok, ktorý ste napísal do «Felsövidék»-u napísal do Kresťana, boli by to čítali vaši farníci. Že ste ale písal do novín maďarských, vaši farníci to nečítali, a ráčil ste dať príležitosť k tomu, že vaši farníci budú čítať o vás to, čo by lepšie bolo keby neboli čítali. Čo ste chceli položiť na hlavu Rojkovu, padne na hlavu vašu. Keď budete druhý raz oproti nemu písať, neodvolávajú sa na ministra v Pešti, ale na Rím, lebo na samého Boha; lebo p. Rojko je služobník boží a nie úradník svetský. — Kristus pravil: Nemožno dvom pánom slúžiť. *Janko Šarišan.*

Odkazy redakcie.

P. J. Krutý v Amerike. Raz ste sa hlásil na 2 účastiny kamenolomnej bane, a zase hlásite sa na 6. — Prečítajte pozorne toto číslo, a dľa toho sa odhodlajte.

Vp. A. R. 1. Nevieme, čo to bolo v č. 9. Černokňazníka. 2. Jeden Rakovszky je skutočne svobodným murárom, ale to je liberál, o ktorom sa náš p. Rakovszky aj predtým veľmi rozhorčeno vyslovil. Ináč sa títo dvaja páni nikdy neschádzajú, ba hádam až na druhom svete sa uvidia.

J. R. v Tr. Makov. O tej istej slavnosti máme i druhý dopis, ktorý je aj v tomto čísle uverejnený. Za správu vďaka!

Rodoľub. My sme na dopis Pravdy urobili poznámky a s tým môže sa vec za dokončenú považovať. Písal i Pravda zase, nuž bolo by to ostudné, dlhé zvady si zavádzať — aj miesta nieto, nuž odpusťte!

Štefan Hloska, D.-Tuzla. Dá sa váš dopis ťažko čítať, ináč zdá sa byť dobrý. Musíte nám pohovieť, ak bude možno v budúcom čísle.

K. Č. v Žiline. Sme vám povďační za vašu usilovnosť v dopisovaní, ale koľko razy nieto kedy prepisovať také dopisy. Bude-li možno, uverejníme.

K. Š. v K. Takej osobitnej knihy niet. Sú len ročníky zákonov a v tých je mnoho všeliakých zákonov pospolu.

Redakcia «Slováckých Novín» v Uh. Hradišti. Vašej žiadosti s radosťou zodpovieme ale len asi o dva týždne.

P. M. P. v St. Vaše riadky chceme uverejniť dvakrát tri razy. Vec dobrá to zaslúži.

Jeden zelenár z Viedne. Ste sa nepodpísal a to bola škoda, lebo dopis bol ináč veľmi poučný.

Pán M. Ďulík, Biháč (Bosna). Listovne vám odpovieme, ale už vopred oznamujeme Vám, že zaznávať Vás nechceme.

Št. Z. v Budínpešti. Váš verš musíme prepracovať, potom ho uverejníme.

Pravda. To je marné žiadať, aby bol každý taký, jako je pán, ktorého spomínate. A toto: «Idte a učte» iste neplatí pre farárov v tom smysle, aby títo šli snáď do krčmy ľud vyučovať. — Ináč dajme tým veciam pokoj: robte každý za Boha Krista a bude dobre. Ale od toho neodstúpime: že v židovskej krčme sa kresťanstvo neodchováva.

J. Č. Missen. V tomto čísle má to byť v chýrniku.

P. J. P. V. v Št. Sláva! To ste nás veru milo prekvapil! So srdca tešíme sa Vašej ochotnosti. Len pomáhajte; dobré sily sa pomaly sdužujú kolo nás; to nám dodá vytrvanlivosti v namáhavej práci. Nuž vitajte nám!

G. A. Tr. Vďaka za správu! Máte to v tomto čísle.

M. K. Veľká Lovča. Eúto nám je, že dopis váš zostal. Ak dovoľia okolnosti, premeníme v dopise čo bude treba, a tak uverejníme.

J. G. v K. Za článok — ktorý je výborný, nič vám nemôžu urobiť. Pokračovanie sme obdržali.

B. Š. v K. List sme na patričné miesto odoslali. Ako vidíme, vy ani pochopu nemáte o tom čo sa robí s vami a odkiaľ sa to robí. Škoda myslieť na to, že by patričná vrchnosť v tej veci pomohla. Jako aj, keď sú jeden ako druhý. Svedomie ich je podrobené pýche. Lež áno, treba také veci verejne pretriasať, nech ľud nespí a poznáva svoje krivdy; veď potom nepôjde to tým pánom tak ľahko.

P. M. Šaštinský. V «Ľud. N.»-ách ponosujete sa, že článok «Naší remeselníci» v Kresťane uverejnený je doslovný opis vášho článku s »Ľud. Novin«. — My keď sme článok obdržali hneď zbadali sme, že sme o tom predmete veľmi podobné niečo čítali. Ale zasielateľ článku požíva u nás tak dobré meno, že sme si predkladali možnosť, že i tamten Váš i náš článok mali jedného pôvodcu v osobe nášho p. dopisovateľa. Ináč hovorí sa, že genia sa stretajú.

K našim obrazom.

Jesto jedna skromná dedinka v Bavorsku, *Oberammergau* rečená. Táto malá dedinka je o tom výchylná, že v nej každý desiaty rok tamojší občania predstavujú svetochýrnu činohru o umučení Krista Pána. Občania tejto obci ešte v minulom storočí spravili si pismo, že túto nábožnú obyčaj chcú zachovať na veky. Aj zachovávajú ju verne, ačkoľvek poteraz vždy doplácť museli na predstavenia. Tohoto roku od mája až po september predstavujú svoju nábožnú hru. Tá hra trvá obyčajne od 8-ej hodine do pol 12-tej dopoludnia, a popoludní pokračuje sa od 1-ej až do 5-tej. Herecov všetkých je asi 500, teda hrajú temer všetci občania. Predstavuje sa všetko tak, ako sa skutočne stalo. Na takéto predstavenia idú ľudia z celého sveta.

Tu predstavujeme podobizne niektorých herecov. Na prvej strane vidíte Petra a Judáša. Petra predstavuje Tomáš Rendl, a je rezbár. Judášom je Ján Zwink, ktorý je zase maliar. Pána Krista hrá Anton Lang, hrnčiar. Mariu predstavuje 19-ročná Anna Flanger, dcéra jedného pošťára. Kajfášom je Sebastian Lang ináč dľa zamestnania kostolník.

Hry tieto pôsobia na obecenstvo tak, ako missie. Preto sú občania oberammergauskí vo veľkej vážnosti.

Otcovský hlas k svojmu ľudu. Napísal a Rodákom svojím venoval: *Andrej Rojko*, jubilárny r. k. kňaz, farár na odpočinku. V Budínpešti. Tiskom Tlačiarne sv. Gerharda nákladom pôvodcovým. Cena jedného sošitu 10 hal., 10 sošitov 90 hal., 50 sošitov 400 hal., 100 sošitov 760 hal. Knižičky obetivý rodolub môže odpredať, alebo rozdať. Peniaze pošlite na: «Szent-Gellért-nyomda, Budapest, VIII. Práter utcza 44.

Musel by mať z kameňa srdce, komu by nešlo do plaču, pri čítaní Otcovského hlasu tohoto. V ňom odoberá sa náš milený rodolub, stavec blízko 80 ročný od teba ľudu slovenský! Zároveň i uverejňuje svoj testament tebe ľudu venovaný, záležiaci v dobrých radách pre teba. Sú v tom dielku složené vaše krivdy a zľožnosti a je tu vyrečený ortiel nad nepriateľmi vašimi s tou ne-

ohrozenou smelostou, ktorú ste vo spisoch Rojkových vždy obdivovať mohli. Pôvodca si sám želá, aby jeho posledné slová k vám *neomylnne každý rodák a každá rodáčka sebe obstarala*. Áno, urobte to: tých 5 kr. každý môže na to venovať — ale urobte to čím skorej, urobte to hneď!

Spisy redakcii zaslané.

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckych Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. stoletia svojim nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina.

Tlačou a nákladom Karla *Salvu* v Ružomberku vyšly nasledujúce odporúčania hodné spisy:

«**Ja som nepoškvrnené počatie,**» to jest **Lurdská Panna Maria.** Modlitebná knižka. Spracoval Jozef *Kompánek*, farár veľko-ostratický. Druhé opravené vydanie s povolením cirkevnej vrchnosti.

«**Ježiš, priateľ dieťať.**» Modlitby a piesne pre katolícke školské dievky. Sostavil Štefan *Janovcsik*, farár likavský. Sodobrením cirkevnej vrchnosti vo Spiši. Tretie vydanie. Lipt. Sv. Mikuláš. — **Cirkevné piesne** na povsedné dni ku sv. omši s notami. Vyňaté z modlitebnej knižky «Ježiš, priateľ dieťať.» Sostavil Štefan *Janovcsik*. Ružomberok 1900.

Šesť vencov zo slovenských národných piesní složených v antických stupniciach. Pre miešaný sbor usporiadal Milan *Lichard*. Nákladom vlustným. Turčiansky Sv. Martin. Tlačou Knižtlačiarско-účastinárskeho spolku. 1900. Cena 1 kor. 5 hal. Vrele odporúčame.

Ružencová knižočka. Albána Stolzla, myšlienky o žoltári (ruženci). S obrázkami. Strán 76. Cena bola 15 kr., teraz 16 halierov.

Mariacella v Stýrsku. Opisali Frant. V. Sasinek a Rupert Reháč. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novín» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitzu. Cena 20 halierov.

Hrsti príkladov. 220 príkladov zo života nábožného, veľmi poučných. Strán 131. Cena sošitého výtisku bola 30 kr., teraz 30 halierov; tvrdo viazaného 38 hal.

Na túto knižku zvláštne upozorňujeme. Na dary pre ľud a školákov lepšej niety.

Litanie loretské. Výklad litaní. Krásne vystavená knižočka s obrázkom. Strán 52. Cena bola 26 kr., teraz 26 halierov.

Katolícke Hlasy:

Č. V. Či je Martin Luther spoľahlivý sprievodca do neba? Strán 67. Cena bola 12 kr., teraz len 16 hal.

Č. VII. Kto je Ježiš Kristus? Str. 19. Cena 4 hal.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecenstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značen. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 kgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·15—7·85 kor., peštianska 7·10
7·65 kor., z Bäcky 7·10 kor., banátská 7·40 korún.

Raž: 6·80— kor.

Jačmeň: na krm 5·60—6·40 korún, do pálenice
kor., na várku 6·75—8·50 kor.

Ovos: 5·25—5·65 kor.

Kukurica: 5·60—7— kor.

Proso: 5—5·30 kor., všetko po 50 kil.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	26—	24·60	23—	22—	21·20	20·20
		6	7	7½	8	
		18·60	15·20	14·20	11·20	

Otruby po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 8·80 korún.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 8—8·25
brnava 7—, pestrá 5—, drobná 9·25—
9·75, cúdená ——. *Hrach:* 10—12—, lúpaný
18——. *Šušovica* horšia 11—, lepšia 18—
—. *Mak:* 54—58—, všetko po 100 klg.

Semená: Červená datelina nová 75—80—. Lu-
cerna 64—66—, všetko 50 klg.

Sviňská masť 124—126—, Slanina $\frac{3}{100}$ 120—
 $\frac{4}{100}$ 116—, udená dobrá slanina 116— po
100 klg.

Lekvár srbský transito 14·75— po 50 klg.

Petrolej trojkrížový 45—, dvojkrížový 43— za
100 klg. netto.

Olej repcový 76— za 100 klg.

Spiritus odaný rafinovaný 116·50—, dena-
turovaný 36½—37½.

Remeň: funtovice k. 154—160; tercy prima k.
150—158; anglické odpadky k. 145—148; teľaciny k.
460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. —
—; tažené k. —

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—
180; horniacke futrienky: strednie k. —, väč-
šie — metr. cent.

Dielňa na varhany (organy)

Vincenca Mozsného, v Prešporke

(Stefánia út č. 29. vo vlastnom dome).

Odporúča sa ku shotoveniu rozličných kostolných
varhanov dľa najnovšieho sústavu.

Hotové varhany vždy sú k dostaniu.

Opravy za najlavnejšie ceny sa prijímajú a pri
ručení sa vyhotovujú.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdra-
vuje a rozveseľuje, za čo
dobro stojíme pri lámke,
lúpaniu, astmatických
galibách, beznivosti hu-
čaniu uší, migrenu, pro-
striedok! Nie tajní
mokrosti posteľe, sla-
bosti, záduhu, isebli, bla-
dosti závratu, zlému sluch,
nemociam nervov, influen-
ze, žltosti, krčom žalú-
dka, ischiasu, udieranu
krve, krčom, proti všeob-
cenej slabosti a. t. d.
I 20-ročné choroby boly
už takým spôsobom
odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo,
že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý
na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v
Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční
kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily
zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek,
ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol
uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo
pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti
a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách
zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S doberkou alebo
s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná
predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42 M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegramu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je
najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným
rheumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, picha-
niu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne
po 1—2 natrení. Nesčíselné vdakočinenie to dokazujú. Cena
fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

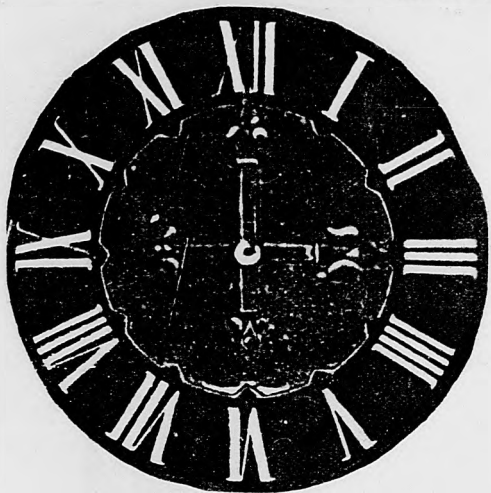
Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s
vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrny následkom
výborného výsledku, doposiaľ je neprekáteným prostried-
kom hojacim, uľavujúcim a soslilujúcim zvlášte pri kašli,
somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute,
pri zachripnutí atď. Vela vdakočinení potvrdzuje istý výse-
dok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky
na prábu 1 koruna.

Krv čistiace pilulky temešvárskej mestskej
lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne
učíkuje bez toho, že by prameňom krčev bola, alebo aj
v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky
odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute,
pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých
chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42
halierov, šest' škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznané
prostriedky dostať jedine v temešvárskej
mestskej lekární, a len vtedy sú oprav-
divé sú-li obdarené obrannou známkou
a podpisom. A preto varujeme sa falšo-
vaných a napodobňovaných falošných vecí.

Posielame s doberkou, alebo pred-
bežným poslaním summy (i s pričinením
32 halierov na balikovanie a poštové
útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Mám česť v známosť doniesť,
že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod naťahovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenenou skryňou chránené. Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo váži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujímam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.

Do pozornosti pánom roľníkom!

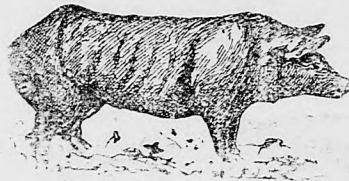
Každoročne objednávate mnoho hospodárskych strojov, a to z väčšej čiastky od firiem, ktoré Slovákom a kresťanom nežičia. Stroje sú obyčajne z ďaleka, drahé a v mnohých pádoch plané.

Kto potrebuje a chce si objednať **dokonalé, solídne a trváce hospodárske stroje**, — lebo prislovie je: čo je dobré, je i lacné, — nech sa obráti na nižepodpísaného a žiada si cenník jeho hospodárskych strojov. Tento sa mu dopošle zdarma a franko. Veď už i železničný dovoz z Bytče je lacnejší, nežli z Nemecka, z Rakúska alebo z Pešti.

Michael Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v Bytči (Nagy-Bittse).

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznalý liek

proti
dúlu sviň,

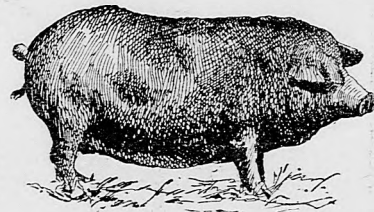
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou silou nielen od rozličných chorôb zachráni ošpané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha: o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1.

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posielam

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch krížov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej skl. i s návodom je **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

Bor eladás.

Zichy Aladár gróf uradalmi pinczejében a következő sajáttermesü borok eladók:

- 1898. évi olasz rizling
- 1899. évi olasz rizling
- 1899. évi fehér burgundi
- 1899. évi szilváni
- 1899. évi vajtai fehér
- 1899. évi tramini

Kivánatra minta és árjegyzék küldetik.

Bővebb fölvilágosítást ad

SZŐLŐ-KEZELŐSÉG

Vajta, (Fehérmegye).

Kathreiner

je opravdivý len v známych
Kathreiner-balíkoch!

▲ tak nikdy v otvorených alebo v takých
balíkoch, ktoré na prevedenie rátajú.

—

Kneippova sladová káva Kathreiner
je ten najchutnejší a jedine zdravý a spolu
lacný dodatok k obyčajnej káve.

—

Kneippova sladová káva Kathreiner
s veľkou radosťou a s náležitou chuťou v sto
a sto tisíc familiach sa denne pije.

—

Kneippova sladová káva Kathreiner
výborne zastupuje obyčajnú kávu, keď ju lekári
zakazujú.